

Zitting 1977–1978

14 807

Akkoorden houdende toetreding van de Democratische Republiek Sao Tomé en Príncipe, de Republiek Kaapverdië en Papoea Nieuw-Guinea tot de ACS-EEG Overeenkomst van Lomé, en Akkoord houdende wijziging van het Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap van 11 juli 1975; Brussel, 28 maart 1977

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffies van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 29 september 1977. De wens dat deze Overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 29 oktober 1977.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 23 september 1977

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Nederlandse tekst over te leggen van de op 28 maart 1977 te Brussel tot stand gekomen Akkoorden houdende toetreding van de Democratische Republiek Sao Tomé en Príncipe, de Republiek Kaapverdië en Papoea Nieuw-Guinea tot de ACS-EEG Overeenkomst van Lomé, en het eveneens op 28 maart te Brussel tot stand gekomen Akkoord houdende wijziging van het Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap ondertekend op 11 juli 1975 (resp. Trb. 1977, 97, 95, 96 en 122).¹

Een toelichtende nota bij deze overeenkomsten gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. van der Stoep

¹ Nedergelegd op de bibliotheek ter inzage van de leden

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Tijdens de behandeling van het wetsontwerp tot goedkeuring van de op 28 februari 1975 tot stand gekomen ACS-EEG Overeenkomst van Lomé en daarmee samenhangende overeenkomsten (zie laatstelijk Trb. 1976, 168) kon de Regering aan de Tweede Kamer reeds mededelen dat verzoeken om toetreding tot deze Overeenkomst bekend waren van Sao Tomé en Príncipe, Kaapverdië alsmede Papoea Nieuw-Guinea. De formele verzoeken werden inmiddels ingediend respectievelijk op 16 augustus 1975, 11 oktober 1975 en 3 december 1975.

De Nederlandse Regering heeft tegenover deze verzoeken van meet af aan een positieve houding aangenomen. De Regering heeft immers steeds veel waarde toegekend aan het open karakter van de Overeenkomst van Lomé, dat met name zijn uitdrukking vindt in artikel 90, krachtens hetwelk de toetreding tot de Overeenkomst in beginsel open staat voor staten waarvan de economische structuur en de productie vergelijkbaar zijn met die van de ACS-staten (de 46 ontwikkelingslanden in Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan, die de begunstigden zijn van de Overeenkomst). Aan dit criterium voldoen deze drie landen zonder twijfel zodat de EEG-Raad van Ministers eind juni 1976, mede gelet op de ligging van deze staten in resp. de Afrikaanse en de Pacific-regio, tot een positief antwoord besloot. De ACS-staten van hun kant hebben deze verzoeken steeds met kracht ondersteund. De ACS-EEG Raad van Ministers kon tijdens zijn zitting van 14/15 juli 1976 te Brussel derhalve zonder moeite overgaan tot formele goedkeuring van de toetreding van deze landen tot de Overeenkomst van Lomé. Op basis van afzonderlijke mandaten van de Raad werden vervolgens door de Commissie namens de Gemeenschap onderhandelingen gevoerd met de drie betrokken staten over de precieze voorwaarden voor toetreding. De onderhandelingen met Sao Tomé en Príncipe en Kaapverdië werden afgesloten op 16 juli 1976.

De onderhandelingen met Papoea Nieuw-Guinea begonnen eerst op 24 oktober 1976 en resulteerden nog diezelfde dag in een akkoord.

De ondertekening van de toetredingsakkoorden tussen de Gemeenschap en de EG-lid-staten enerzijds en Sao Tomé en Príncipe, Kaapverdië en Papoea Nieuw-Guinea anderzijds vond plaats op 28 maart 1977 te Brussel.

De verschillende akkoorden treden, ieder voor zich zelf, in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de afzonderlijke akten van bekrachtiging van de lid-staten en die van ieder der toetredende landen, alsmede de akten van kennisgeving van het sluiten van de overeenkomsten door de Gemeenschap, zijn neergelegd. De Gemeenschap streeft ernaar de drie Overeenkomsten gelijktijdig in werking te laten treden.

Sao Tomé en Príncipe, en Kaapverdië

De akkoorden met Sao Tomé en Príncipe en Kaapverdië die materieel niet verschillen, verklaren de Overeenkomst van Lomé integraal van toepassing op deze staten, behoudens toepassing van de meestbegunstigingsregel op de Gemeenschap. Ten einde rekening te houden met de traditionele economische banden tussen Sao Tomé en Príncipe en Kaapverdië enerzijds en Portugal anderzijds heeft de Gemeenschap toegestemd in een overgangperiode van twee en een half jaar vanaf de datum van ondertekening van deze toetredingsovereenkomsten, gedurende welke het aan Sao Tomé en Príncipe alsmede aan Kaapverdië is toegestaan Portugal een gunstiger handelspolitieke behandeling te verlenen dan aan de Gemeenschap. In Protocollen is daarenboven een overgangsregime vastgesteld voor de verstrekking van certificaten van oorsprong.

Sao Tomé en Príncipe, alsook Kaapverdië zullen overeenkomstig een daartoe op 14 april 1977 door de ACS-EEG Raad van Ministers genomen be-

sluit worden toegevoegd aan de lijst van minstontwikkelde ACS-staten (art. 48 Lomé-Overeenkomst) die een voorkeursbehandeling genieten in het kader van de financiële en technische samenwerking, alsmede de meest gunstige voorwaarden welke in de Overeenkomst van Lomé zijn voorzien m.b.t. de toepassing van het stelsel ter stabilisatie van export-opbrengsten.

Papoea Nieuw-Guinea

Het akkoord met dit land bevat geen speciale toetredingsvoorwaarden. De Overeenkomst van Lomé kan derhalve integraal van toepassing zijn. Aan de toetredingsovereenkomst is, evenals bij de bovengenoemde twee toetredingsovereenkomsten, echter wel een Protocol toegevoegd, waarin een overgangsregime is vastgelegd voor de verstrekking van certificaten van oorsprong.

De financiële consequenties van de toetreding

Aangezien de toetreding van Sao Tomé en Príncipe, Kaapverdië alsmede Papoea Nieuw Guinea geen afbreuk mag doen aan de voordelen van de reeds Partij zijnde ACS-staten (art. 90 Lomé-Overeenkomst), zal het nodig zijn het totale bedrag van de steun van de Gemeenschap aan de ACS-staten te verruimen. De Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen heeft tijdens zijn zitting op 18 januari 1977 besloten het huidige voor de ACS-staten bestemde hulpbedrag in het kader van het Vierde Europees Ontwikkelingsfonds uit dien hoofde te verhogen met 22,5 mln. RE² (1 RE vertegenwoordigde medio maart 1977 een waarde van ± f 2,79). De verdeling van dit bedrag is als volgt:

giften: 13,0 mln. RE

speciale leningen: 3,5 mln. RE

risicodragend kapitaal: 1,0 mln. RE

stabilisatie exportopbrengsten (stabex): 5,0 mln. RE

Daarenboven is de Europese Investeringsbank bereid aan deze drie nieuwe ACS-staten leningen te verstrekken, uit het in het kader van de Overeenkomst van Lomé ten behoeve van de ACS-staten in beginsel beschikbare bedrag uit de eigen middelen van de Bank.

De Bank acht het bestaande bedrag (390 mln. RE) hiervoor ruimschoots voldoende, zodat voor een verhoging voornamelijk geen aanleiding is. Eventueel kan een tekort van deze middelen op grond van bijlage XX bij de Overeenkomst van Lomé worden aangevuld.

Evenmin als dit het geval was bij de totstandkoming van de Overeenkomst van Lomé is een geografische verdeling van het aanvullend bedrag over deze nieuwe ACS-staten afzonderlijk vastgesteld. In de praktijk wordt dit overgelaten aan het beleid van de Europese Commissie die het beheer over de middelen van het Europees Ontwikkelingsfonds voert.

De aanvulling van de voor de ACS-staten gereserveerde middelen in het kader van het Vierde Europees Ontwikkelingsfonds impliceert dat een aanpassing moet plaatshebben van de bedragen genoemd in artikel 1 van het Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap (Trb. 1975, 111)³. De financiering van deze aanvullende middelen ad 22,5 mln. RE wordt als volgt voorzien: een bedrag van 13 mln. RE staat beschikbaar als gevolg van de overheveling begin 1977 van de Franse overzeese departementen uit de werkings sfeer van het Raadsbesluit inzake de associatie van de landen en gebieden overzee⁴ naar die van het Europese Landbouwfonds, afdeling garantie. Het resterende bedrag van 9,5 mln. RE zijnde het bedrag van de reële vergroting van het Vierde Europees Ontwikkelings Fonds wordt als volgt gefinancierd. Op grond van art. 10 lid 1 van het Interne Financiële Akkoord besloot de Raad van de EEG op 22 maart 1977 voor 7 438 500 RE aan terugbetalingen en renten uit het 2e en 3e EOF te bestemmen voor deze nieuwe toetreders. Het Nederlandse aandeel hierin be-

² Rekeneenheden.

³ Voor een overzicht van de betrokken EEG Raadsbesluiten zie infra bijl. 1

⁴ Besluit van de Raad van de Europese Gemeenschappen 76/568/EEG van 29 juni 1976 Pb L 176/8 1 juli 1976.

draagt 755 250 RE. Aangezien de nieuwe lid-staten (VK, Ierland en Denemarken) nimmer hebben meebetaald aan het 2e en 3e EOF en derhalve niet in aanmerking komen voor de terugbetalingen uit deze fondsen, nemen deze lidstaten aan de financiering deel door tezamen het resterende bedrag van 2 061 500 RE rechtstreeks aan het 4e EOF over te maken.⁵ De gekozen wijze van financiering impliceert dat de toetreding van bedoelde drie staten tot de Overeenkomst van Lomé geen aanvullende begrotingsmiddelen vergt.

Toetreding van voormalige landen en gebieden Overzee

Ter vermijding van mogelijke misverstanden zij aan het bovenstaande nog toegevoegd dat Sao Tomé en Príncipe, Kaapverdië en Papoea Nieuw Guinea niet de eerste landen zijn die sinds het van kracht worden van de Overeenkomst van Lomé tot deze overeenkomst toetreden. In 1976 zijn reeds drie voormalige landen en gebieden Overzee, te weten Suriname, de Seychellen en de Staat der Comoren tot deze Overeenkomst toegetreden, zodat het totale aantal ACS-staten weldra 52 zal zijn.

De toetreding van Suriname, de Seychellen en de Staat der Comoren behoeften niet ter goedkeuring aan de Staten-Generaal te worden voorgelegd, aangezien hiertoe geen overeenkomst behoefde te worden gesloten. Artikel 89 van de Overeenkomst maakt de toetreding van onafhankelijk geworden landen en gebieden overzee reeds mogelijk door enkel de neerlegging van een akte van toetreding, mits voordien de ACS-EEG Raad van Ministers de toetreding als zodanig heeft goedgekeurd. De financiële consequenties van deze toetreding bleven beperkt tot een overheveling van een bedrag ad 31,6 mln. RE van de voor de landen en gebieden Overzee gereserveerde middelen naar de voor de ACS-staten gereserveerde middelen. De hiervoor benodigde aanpassing van het Intern Financieel Akkoord geschiedde op basis van artikel 1, lid 4 van dit Akkoord bij besluit van de EG-Raad van Ministers van 14 februari 1977 (77/156/EEG).

De gelden in het 4e EOF zijn thans als volgt over de ACS-landen enerzijds en de LGO anderzijds verdeeld:

Verdeling van het EOF na de wijziging van het Intern Financieel Akkoord op 28 maart 1977 (bedragen in miljoenen rekeneenheden)

	Totaal	ACS	LGC	
4e EOF:	3159,5	3054,1	105,4	
waarvan		2137,0	37,0	giften
		440,1	29,4	speciale leningen
		97,0	4,0	risicodragend kapitaal
		380,0	20,0	stabilisatie van exportopbrengsten
		0,0	15,0	reserve

Voor een overzicht van de belangrijkste gegevens met betrekking tot de zes nieuwe ACS-staten moge naar bijlage 3 verwezen worden.

⁵ Voor een gespecificeerd overzicht van het aandeel van de afzonderlijke lid-staten zie infra bijl. 2

Overzicht van de EEG-besluiten betreffende de financiële hulpverlening aan de ACS-landen i.v.m. de toetreding van zes staten tot de Conventie van Lomé

toetreding o.g.v. art. 89 van de Conventie van Lomé

- Suriname,
- Seychellen en
- Comoren

– besluit 77/156/EEG van 14 februari 1977 waarin 31,6 mln. rekeneenheden werden overgeheveld van de bestemming LGO naar de bestemming ACS-staten.

De totale omvang van het EOF werd door dit besluit niet gewijzigd.

toetreding o.g.v. art. 90 van de Conventie van Lomé

- Sao Tomé en Príncipe
- Kaapverdië en
- Papoea Nieuw-Guinea

– besluit van 18 januari 1977 waarin werd vastgesteld dat de drie nieuwe toetreders voor 22,5 mln. RE aan financiële hulpverlening in aanmerking komen.

– besluit 77/155/EEG van 14 februari 1977 waarin de 13 mln. RE die waren geblokkeerd na de overheveling van de Franse overzeese departementen uit het EOF naar het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, voor de nieuwe toetreders worden bestemd.

– besluit 77/250/EEG van 22 maart 1977 waarin een bedrag van 7 438 500 RE dat aan leningen en renten uit het 2e en 3e EOF terugvloeiende ter financiering van de verrichtingen van het 4e EOF in de toetredende landen werd aangewend.

De drie nieuwe lid-staten van de EG (VK, Ierland en Denemarken) betalen hun aandeel ad 2 061 500 RE rechtstreeks aan het Fonds.

Bijlage 2

België	593 750	RE
Denemarken	228 000	RE
Bondsrepubliek Duitsland	2 465 250	RE
Frankrijk	2 465 250	RE
Ierland	57 000	RE
Italië	1 140 000	RE
Luxemburg	19 000	RE
Nederland	755 250	RE
Verenigd Koninkrijk	1 776 500	RE

<i>Suriname</i>	
onafhankelijk	25 november 1975
toegetreten tot de	
Conventie van Lomé	16 juli 1976
oppervlakte	142 822 km ²
aantal inwoners	380 000
hoofdstad	Paramaribo
BNP (1974)	1255 mln. gulden
voornaamste voortbrengselen	bauxiet, rijst, hout
voornaamste uitvoerprodukten	aluinaarde, bauxiet, aluminium, rijst, triplex, spaanplaat
<i>Seychellen</i>	
onafhankelijk	29 juni 1976
toegetreten tot de	
Conventie van Lomé	27 augustus 1976
oppervlakte	277 km ²
aantal inwoners	56 000
hoofdstad	Victoria
BNP (1974)	US \$ 30 mln.
voornaamste voortbrengselen	kopra, kaneel
voornaamste uitvoerprodukten	kopra en kaneel (tezamen 85 à 90% van de totale exportwaarde)
<i>Comoren</i>	
onafhankelijk	UDI: 6 juli 1975
erkenning door Frankr.	9 juli 1975
toegetreten tot de	
Conventie van Lomé	13 september 1976
oppervlakte	1864 km ²
aantal inwoners	265 000
hoofdstad	Moroni
BNP (1974)	US \$ 60 mln.
voornaamste voortbrengselen	vanille, copra, kruidnagelen, ylang ylang
voornaamste uitvoerprodukten	vanille, copra, kruidnagelen, ylang ylang
<i>Papoea Nieuw-Guinea</i>	
onafhankelijk	16 september 1975
toegetreten tot de	na ratificatie toetredings-
Conventie van Lomé	akkoord
oppervlakte	463 000 km ²
aantal inwoners	2 650 000
hoofdstad	Port Moresby
BNP (1974)	US \$ 1250 mln.
voornaamste voortbrengselen	koper, hout, bananen, kokosnoten
voornaamste uitvoerprodukten	koper, cacao, koffie, copra
<i>Kaapverdië</i>	
onafhankelijk	5 juli 1975
toegetreten tot de	na ratificatie toetredings-
Conventie van Lomé	akkoord
oppervlakte	4033 km ²
aantal inwoners	290 000
hoofdstad	Praia
BNP (1974)	US \$ 140 mln.
voornaamste voortbrengselen	bananen, suiker, zout, vis
voornaamste uitvoerprodukten	visprodukten, zout

Sao Tomé en Príncipe

onafhankelijk	12 juli 1975
toegetreten tot de	na ratificatie toetredings-
Conventie van Lomé	akkoord
oppervlakte	955 km ²
aantal inwoners	80 000
hoofdstad	Sao Tomé
BNP (1974)	US \$ 40 mln.
voornaamste voortbrengselen	cacao, copra
voornaamste uitvoerprodukten	cacao (90% van de totale export), copra (6%)
mogelijkheden	toerisme

Evenals dit het geval is voor de Lomé-Overeenkomst en de daarmee samenhangende overeenkomsten, gelden de onderhavige akkoorden wat het Koninkrijk betreft alleen voor Nederland.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M.J. van der Stoep

De Minister van Economische Zaken,
R.F.M. Lubbers

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J.P. Pronk

De Minister van Financiën a.i.,
R.F.M. Lubbers

De Minister van Landbouw en Visserij,
A.P.J.M.M. van der Stee